Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0514U000217

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 09-04-2014

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шабетя Оксана Миколаївна

2. Shabetia Oksana Nikolaevna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 06.01.05

Назва наукової спеціальності: Селекція і насінництво

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 25-03-2014

Спеціальність за освітою: 8.09010105

Місце роботи здобувача: Інститут овочівництва і баштанництва НААН

Код за ЄДРПОУ: 00497124

Місцезнаходження: 62478, Харківська обл., Харківський р-н, сел.Селекційне, вул. Інститутська, 1

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.360.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН

Код за ЄДРПОУ: 00489780

Місцезнаходження: вул. Клінічна, 25 перший корпус, м. Київ, Київська обл., 03141, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут овочівництва і баштанництва НААН

Код за ЄДРПОУ: 00497124

Місцезнаходження: 62478, Харківська обл., Харківський р-н, сел.Селекційне, вул. Інститутська, 1

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 68.35.03

Тема дисертації:

1. Методологія формування банку генетичних ресурсів овочевих і баштанних видів рослин та його практичне використання.

2. Methodology of forming the bank of genetic resources of vegetable and melon plant species and its practical use.

Реферат/анотація:

1. Об'єкт досліджень: методологія формування генофонду овочевих і баштанних рослин та його практичне використання. Мета: Основною метою дослідження було обґрунтування методології формування генбанку овочевих і баштанних видів рослин в Україні, його систематизація на основі вивчення закономірностей мінливості адаптивного потенціалу колекційних зразків генофонду; виділення джерел цінних господарських ознак, розробка експрес-методів оцінки вихідного матеріалу, формування базових, ознакових, спеціальних та інших колекцій для використання у селекційних програмах, створення на основі виділених джерел нових конкурентоспроможних сортів і гібридів овочевих культур. Методи: польові; лабораторні; вимірювально-вагові; біохімічні; органолептичні; розрахункові; математично-статистичні. Новизна. Вперше в Україні розроблено систему підходів, методів, методик досліджень з формування та введення у селекційну практику генофонду овочевих і баштанних видів рослин на основі вивчених закономірностей мінливості потенціалу

генофонду. Враховуючи біоморфологічні особливості кожної культури та за результатами експериментальних даних теоретично обґрунтовано методичні підходи щодо проведення інтродукції за цінними господарськими ознаками. Встановлено рівень фенотипової мінливості, кореляційні залежності між кількісними ознаками овочевих рослин та їх адаптивний потенціал. Проведено комплексну оцінку ознак колекцій генофонду, на основі якої виділено нові джерела селекційно-цінних ознак за скоростиглістю, продуктивністю, якістю продукції, стійкістю проти біотичних та абіотичних чинників для селекції. Удосконалено теоретичні підходи формування різних типів колекцій, баз даних, поповнення різноманіття генофонду, його збереження та практичне використання. Розроблено нові та удосконалено існуючі експрес методи оцінки вихідного матеріалу, які дозволяють значно прискорити селекційний процес. За результатами досліджень визначено, оцінено та сформовано банк генетичних ресурсів, який містить 4731 зразок 83 овочевих і баштанних видів рослин, 73 ботанічних видів з 70 країн світу. Створено та зареєстровано в НЦГРРУ 10 різних колекцій (базові, серцевинні, генетичні, ознакові, робоче-ознакові) Розроблено "Методику проведення дослідів з генетичними ресурсами овочевих і баштанних рослин", "Методику проведення експертизи сортів цибулі запашної (Allium odorum L) на відмінність, однорідність і стабільність". Одержано два патента на корисну модель з способів експрес-оцінки вихідного матеріалу на холодостійкість та солестійкість. На основі розроблених методичних підходів з використанням генофонду виведено нові високопродуктивні, адаптовані до умов Лісостепу сорти і гібриди: 2 гетерозисних гібриди баклажана, 4 сорти баклажана, 2 сорти цибулі ріпчастої, по одному сорту томата, цибулі-батуна, цибулі запашної, гірчиці салатної, крес-салату. Складено каталоги генофонду за культурами: баклажан, морква, редиска, петрушка кучерява, пастернак посівний, селера пахуча, буряк столовий. Узагальнено та передано паспортні дані на генофонд овочевих і баштанних рослин до НЦГРРУ для включення цієї інформації до Національного та Європейських (EURISCO) каталогів генетичних ресурсів рослин.

2. The object of the research: methodology for creating a gene pool of vegetable and melon plants and its practical use. The objectives: the main aim of the research was substantiation of the methodology of forming the genebank of vegetable and melon plant species in Ukraine, its systematization on the base of studying regularities of variability of the adaptive capacity of the gene pool collection samples; selecting sources of valuable economic characteristics, development of rapid methods for evaluation of the starting material, formation of base, trait, special and other collections for use in breeding programs, creation of modern competitive varieties and hybrids of vegetable crops based on the allocated sources. The methods: field, laboratory, measuring and weighing; biochemical; organoleptic; settlement; mathematical and statistical. The novelty. First in the Ukraine, a system of approaches, methods, techniques for research on the formation and implementation into breeding practices of the vegetable and melon plant species gene pool based on the studied regularities of the gene pool potential variability. Taking into account biomorphological features of each crop and the experimental data, the methodological approaches to carrying out introduction on valuable traits is theoretically grounded. A level of phenotypic variability, correlations between quantitative characteristics of vegetable plants and their adaptive capacity are determined. Complex evaluation of gene pool collections samples traits is carried out, based on which the new sources of breeding valuable traits for breeding are highlighted: precocity, productivity, product quality, resistance to biotic and abiotic factors. Theoretical approaches to formation of different types of collections, databases, replenishment of the gene pool diversity, its conservation and practical use are improved. New rapid-assessment methods of starting material evaluation are developed and existing ones are improved, that can significantly speed up the breeding process. According to the research results, there is identified, evaluated and formed a bank of genetic resources, which consists of 4731 samples of 83 vegetable and melon plants belonging to 73 plant species from 70 world countries. There are created and registered in the NCPGRU 10 different collections (basic, core, genetic, trait, working-trait). " The methodology for conducting experiments with genetic resources of vegetable and melon plants", "The technique of examination of fragrant onion (Allium odorum L) varieties for distinctness, uniformity and stability" are worked out. Two patents for utility model on rapid assessment methods of raw material to cold and salt resistance are obtained. Based on the developed methodological approaches using gene pool, new highly adaptive to the conditions of the Forest-Steppe of the Ukraine varieties and hybrids are

created: 2 heterotic hybrids of eggplant, 4 varieties of eggplant, 2 varieties of onion, by one variety of tomato, onion, welsh onion, fragrant onion, salad mustard, watercress. A catalogues of gene pool samples are compiled for the crops: eggplant, carrots, radishes, parsley, curly, parsnip, celery, beetroot. The passport data of the gene pool of vegetable and melon plants are compiled and handed to the NCPGRU for incorporation into the National and European (EURISCO) catalogues of plant genetic resources.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кравченко Владислав Андрійович
2. Kravchenko Vladislav Andreevich

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Васильківський Станіслав Петрович

2. Васильківський Станіслав Петрович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кобизева Любов Никифорівна

2. Кобизева Любов Никифорівна

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вировець Вячеслав Гаврилович

2. Вировець Вячеслав Гаврилович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Роїк Микола Володимирович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Роїк Микола Володимирович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.